

Od:
Do: [Stanowisko informacyjne CO KPRP](#)
Dw:
Temat: Petycja o kolegalne rozpatrywanie apelacji cywilnej; wniosek o niepodpisywanie przez Prezydenta RP
Data: wtorek, 22 sierpnia 2023 11:20:03
Zalaczniki: [28211512-fws-Warszawa-Prezydent-R-P-petycja-o-kolegalne-rozpatrywanie-apelacji-cyw-20230822.BES.html.xades](#)
[28211512-fws-Warszawa-Prezydent-R-P-petycja-o-kolegalne-rozpatrywanie-apelacji-cyw-20230822-d-nf-e-a.BES.pdf](#)
[28211512-fws-Warszawa-Prezydent-R-P-petycja-o-kolegalne-rozpatrywanie-apelacji-cyw-20230822-p-a.pdf](#)
[opinia-BL_1039_Kpc-i-INNE.pdf](#)

W załączeniu dokumenty o tozsamej tresci: PDF oraz XAdES (z podpisem osobistym --- zaawansowanym podpisem elektronicznym wg rozp. UE nr 910/2014).

UWAGA: Podpis osobisty nie jest podpisem kwalifikowanym; jest okreslony m. in. przepisem art. 12d ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. (ze zmianami) o dowodach osobistych.

2023-08-22 (#28211512-fws, pilne)

(...) Fundacja Wolne Spoleczenstwo (FWS) postuluje odmowe podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej i przekazanie Sejmowi do ponownego rozpatrzenia "ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postepowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sadów powszechnych, ustawy – Kodeks postepowania karnego oraz niektórych innych ustaw",[1] a to ze wzgledu na niezgodnosci z art. 7, art. 32, art. 45 art. 1, art. 176 ust. 1 Konstytucji
(...)

2023-08-22 (#28211512-fws, pilne)

Fundacja Wolne Społeczeństwo

Adresaci:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa

Petycja dot.: *„ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw”* (druk senacki nr 1039, druki sejmowe nr 3216, 3365 i 3365-A); rozpatrywania apelacji cywilnej przez sąd w składzie kolegiальnym; normy niezależności i niezawisłości postępowania, a także normy równości wobec prawa w sądowym postępowaniu cywilnym odniesionej do gwarancji niezależności i niezawisłości postępowania; naruszenia prawa do sądu w postępowaniu karnym przyznaniem prokuratorowi uprawnienia do odmowy przekazania sądowi akt z aktem oskarżenia wniesionym przez pokrzywdzonego

Petycja o kolegiálne rozpatrywania apelacji cywilnej

Fundacja Wolne Społeczeństwo (FWS) postuluje odmowę podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej i przekazanie Sejmowi do ponownego rozpatrzenia **„ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw”**,¹ a to ze względu na niezgodności z art. 7, art. 32, art. 45 art. 1, art. 176 ust. 1 Konstytucji, które obejmują w szczególności niżej wskazane liczne i rażące **naruszenia norm konstytucyjnych** służących ochronie praw obywatela, praw człowieka i praw dziecka:

- (1) Niedopuszczalność odmawiania prawa do składu kolegiального sądu rozpatrującego apelację w postępowaniu cywilnym w sytuacji naruszenia art. 4 ust. 2 w związku z art. 187 ust. 1. pkt 2 Konstytucji z naruszeniem prawa do niezawisłości i niezależności orzekania, a także w sytuacji dopuszczenia „awansu sędziowskiego” pod politycznym wpływem. Naruszenie normy działania Krajowej Rady Sądownictwa (KRS) w składzie obejmującym jej piętnastu członków wybranych bezpośrednio, a nie przez sędziów lub posłów, którym Konstytucja wskazała innych członków do wybierania, pozostawiając piętnastu do wybierania bezpośredniego na podstawie art. 4 ust. 2 Konstytucji.
- (2) Niedopuszczalność pozbawiania osób broniących praw objętych ochroną konstytucyjną — takich jak w szczególności prawo do ochrony rodziny bez roszczeń majątkowych — prawa do sądu orzekającego w składzie kolegiальnym, równego z prawem do takiego sądu przyznanym osobom broniącym praw majątkowych o znacznej wartości. Niedopuszczalność uzależniania składu sądu o majątności strony lub uczestnika postępowania.
- (3) Niedopuszczalność umożliwiania prokuratorowi faktycznego sabotowania postępowania karnego i blokowania merytorycznego rozpatrzenia aktu oskarżenia wniesionego przez pokrzywdzonego.
- (4) Naruszenia przepisów postępowania ustawodawczego wskazane w *„Opinii do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw”*, sporządzonej

¹Wniesienie petycji: Załączona petycja dotycząca rozpatrywania apelacji cywilnej przez sąd w składzie kolegiальnym jest wnoszona wedle ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870). Wyrażam zgodę na publikowanie wraz z petycją mego imienia i nazwiska oraz moich danych adresowych wskazanych w petycji i w pismach jej towarzyszących, jak również danych adresowych FWS. Petycja przeznaczona jest do publikowania w całości; wskazane w niej lub w jej dokumentacji imiona i nazwiska poza wskazaniem przedstawiciela FWS dotyczą wyłącznie osób pełniących funkcje publiczne.

dnia 24 lipca 2023 r. przez głównego legislatora Renatę Bronowską w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Senatu.

- (5) Prowadzenie postępowania ustawodawczego przez osoby, które nie uzyskały mandatu poselskiego ani senatorskiego w wyborach spełniających wymogi art. 100 ust. 1 Konstytucji w zakresie realizacji uprawnienia każdego wyborcy do zgłaszania kandydatów na posłów i senatorów.

FWS wnosi o potwierdzenie otrzymania powyższych postulatów.

Uzasadnienie

Wskazane przez FWS naruszenia prawa zostały popełnione celem zapewnienia bezkarności przestępczości sądowej i politycznej w Polsce. Konstytucyjnym obowiązkiem instytucjonalnym Prezydenta Rzeczypospolitej jest czuwanie nad przestrzeganiem Konstytucji. **Zadania czuwania nad przestrzeganiem Konstytucji nie można pogodzić z podpisaniem wyżej wskazanego tekstu, którego — ze względu na naruszenie art. 100 Konstytucji — nie wolno uznawać za pochodzący od Sejmu Rzeczypospolitej.**

*Zarząd Fundacji Wolne Społeczeństwo
Roman Poturalski*

KANCELARIA
SENATU

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 24 lipca 2023 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo
o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego
oraz niektórych innych ustaw**

(druk nr 1039)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa nowelizuje 31 ustaw dokonując zmian obejmujących szerokie spektrum spraw, w tym z zakresu procedury cywilnej, kosztów sądowych ponoszonych w sprawach cywilnych, procedury karnej, prawa karnego materialnego, ustroju sądów powszechnych, organizacji i funkcjonowania prokuratury oraz działalności komorniczej. Zmiany wprowadzane niniejszą ustawą dotyczą, między innymi:

1. W zakresie Kodeksu postępowania cywilnego:

- wprowadzenia szczegółowych rozwiązań określających zasady przeprowadzania posiedzenia zdalnego, co w konsekwencji wiąże się z uchyleniem przepisów **ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych** (ustawa covidowa), regulujących postępowanie zdalne,
- wprowadzenia na stałe możliwości doręczania pism sądowych pełnomocnikom z wykorzystaniem portalu informacyjnego, a w konsekwencji uchylenia epizodycznych przepisów regulujących tą materię zawartych w ustawie covidowej,
- wprowadzenia jednoosobowych składów orzekających w szczególności w postępowaniu odwoławczym; apelacja od wyroku sądowego rozpatrywana będzie w składzie jednego

sędziego, z wyjątkiem spraw o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza milion złotych, spraw rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy, jako właściwy rzeczowo oraz spraw rozpoznawanych w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów ze względu na szczególną zawilóść lub precedensowy charakter sprawy (te podlegają rozpoznaniu w składzie trzech sędziów), także rozpoznanie zażalenia następować będzie w składzie jednoosobowym z wyjątkiem tzw. zażeń poziomych w sądzie pierwszej i drugiej instancji (zażenia w sprawach wskazanych w art. 394^{1a} § 1 oraz art. 394² § 1 i 1¹ Kpc), które będą rozpatrywane w składzie trzech sędziów; tym samym uchyleniu podlegają obowiązujące przepisy ustawy covidowej przewidujące orzekanie w sprawach pierwszo- i drugoinstancyjnych w składzie jednoosobowym;

- przesądzenia, że w składzie jednego sędziego będą także rozpatrywane w drugiej instancji niektóre sprawy rozpatrywane w postępowaniach odrębnych: sprawy o rozwód i separację, unieważnienie małżeństwa, ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, sprawy z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów, sprawy z zakresu regulacji energetyki, sprawy z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty, sprawy z zakresu regulacji transportu kolejowego oraz sprawy z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego, sprawy własności intelektualnej,
- przesądzenia o jednoosobowym składzie sędziowskim przy rozpatrywaniu spraw o ubezwłasnowolnienie, zarówno w pierwszej jak i drugiej instancji.

2. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych dokonano następujących zmian:

- ukształtowano nowy mechanizm wymierzania kar porządkowych przez sądy polegający na przekazaniu tych spraw do odrębnego postępowania przed innym składem sądu;
- wprowadzono rozwiązania służące zapewnieniu większego bezpieczeństwa i porządku publicznego w budynkach sądowych poprzez umożliwienie pracownikom ochrony przeglądania zawartości bagażu lub odzieży osób wchodzących do sądów z zachowaniem obowiązku protokolowania tych czynności na żądanie kontrolowanego oraz zagwarantowaniem możliwości zaskarżenia działalności sądu w tym zakresie,
- doprecyzowaniu przepisów stanowiących podstawę prawną do wykonywania przez Ministra Sprawiedliwości zadań z zakresu informatyzacji sądownictwa polegających w szczególności na projektowaniu, wdrażaniu, eksploatacji, utrzymaniu, rozwoju, administrowaniu i udostępnianiu sądowych systemów teleinformatycznych,

zabezpieczaniu danych osobowych przetwarzanych w tych systemach oraz koordynowaniu działań służących wymianie informacji pomiędzy systemami; przy czym jako sądowe systemy informatyczne ustawa ujmuje zarówno systemy teleinformatyczne wspierające działalność administracyjną sądów, jak i obsługujące postępowania sądowe oraz inne systemy wykorzystywane w działalności sądów (w tym portal informacyjny).

3. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – **Kodeks postępowania karnego** zmiany dotyczą:

- wprowadzenia regulacji ograniczającej przypadki nieuzasadnionego wyłączania spraw do odrębnego postępowania na zaawansowanym etapie postępowania sądowego poprzez dookreślenie przesłanek uzasadniających podjęcie takiej decyzji oraz wprowadzenie możliwości jej zaskarżenia,
- wprowadzenia regulacji doprecyzowujących przebieg i przesłanki inicjowania postępowania sądowego aktem oskarżenia wniesionym przez oskarżyciela posiłkowego oraz stworzenie rozwiązań zapobiegających przyjmowaniu do rozpoznania spraw zainicjowanych aktem oskarżenia wniesionym przez osoby (podmioty) nieposiadające w sprawie statusu pokrzywdzonego,
- doprecyzowania przepisów dotyczących przeprowadzania przesłuchań świadków przy użyciu urządzeń umożliwiających przeprowadzanie tej czynności na odległość z jednoczesnym przekazem obrazu i dźwięku w postępowaniu przygotowawczym,
- wprowadzenia możliwości kontynuowania rozprawy w sprawie rozpatrywanej w składzie kolegialnym w razie zmiany jednego z członków składu (co ma zmniejszyć liczbę spraw prowadzonych od początku, tym samym wpłynąć na szybkość postępowania i obniżyć jego koszty oraz zmniejszyć obciążenia dla stron tego postępowania),
- ukształtowania nowych instytucji: narady wstępnej oraz wyroku częściowego,
- przyspieszenia doręczania pism w postępowaniu sądowym.

4. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – **Kodeks karny wykonawczy** wprowadzono rozwiązania umożliwiające zarządzenie przez sąd ściągnięcia z objętego zabezpieczeniem majątkowym mienia skazanego orzeczonej względem niego: grzywny, świadczenia pieniężnego, środków kompensacyjnych, przepadku lub zwrotu korzyści majątkowej albo jej

równowartości, których przedmiotem jest kwota pieniężna, lub zasądzonych kosztów sądowych:

- po zawiadomieniu skazanego o zarządzeniu ich ściągnięcia – jeżeli zabezpieczono środki pieniężne skazanego (lub inne mienie, z którego uzyskano środki pieniężne),
- po bezskutecznym wezwaniu skazanego do ich uregulowania – jeżeli zabezpieczono inne niż środki pieniężne mienie skazanego.

Ściągnięcie z zabezpieczonego mienia skazanego grzywny, świadczenia pieniężnego, środków kompensacyjnych, przepadku lub zwrotu korzyści majątkowej albo jej równowartości, których przedmiotem jest kwota pieniężna, lub zasądzonych kosztów sądowych będzie możliwe także wówczas, gdy objęte wyrokiem rozstrzygnięcie o charakterze majątkowym nie stanowiło tytułu zabezpieczenia. Jednakże w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy wykonanie orzeczenia o charakterze majątkowym z zabezpieczonego mienia pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny wyjątkowo ciężkie skutki, a zostały one uiszczone co najmniej w połowie i z okoliczności sprawy wynika, że pomimo takiego odstąpienia zostaną uiszczone w całości, sąd może odstąpić od zarządzenia wykonania orzeczenia z zabezpieczonego mienia.

5. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wprowadzono zmiany dotyczące:

- wprowadzenia opłaty stałej w wysokości 1 tysiąca złotych w sprawach o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli przy wartości przedmiotu sporu albo wartości przedmiotu zaskarżenia wynoszącej ponad 20 tysięcy złotych, jeżeli roszczenie wierzyciela wobec dłużnika zostało stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu, orzeczeniem sądu polubownego, którego wykonalność została stwierdzona przez sąd, ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym, albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd,
- ustalenia wysokości opłaty częściowej nie niższej niż 100 złotych od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej w sprawach o prawa majątkowe,
- wprowadzenia opłat stałych od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej w sprawach o prawa majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 tysięcy złotych (120 zł) oraz gdy przekracza tę wysokość (300 zł),

- wprowadzenia opłaty stałej od wniosku o doręczenie wyroku lub postanowienia rozstrzygającego co do istoty sprawy z uzasadnieniem w wysokości 100 złotych, oraz opłaty stałej od wniosku o doręczenie innego postanowienia lub zarządzenia z uzasadnieniem w wysokości 30 zł,
- określenia nowego sposobu obliczania opłaty w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
- zwolnienia od kosztów sądowych wniosku o doręczenie orzeczenia lub zarządzenia z uzasadnieniem, jeżeli nie ma obowiązku uiszczenia opłaty od środka zaskarżenia,
- wprowadzenia regulacji umożliwiającej zwrot należności przysługujących kuratorowi ustanowionemu dla strony w danej sprawie.

6. W ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze:

- ustawowo wyodrębniono kompetencje i zadania Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego – Prokuratora Krajowego (w tym: podejmowanie czynności związanych z przeprowadzeniem niejawnych działań przez Policję, Straż Graniczną, Inspektora Nadzoru Wewnętrznego, Biuro Nadzoru Wewnętrznego, Żandarmerię Wojskową, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego, Służbę Więzienną, Krajową Administrację Skarbową oraz Służbę Ochrony Państwa, a także podejmowanie decyzji w sprawach osobowych prokuratorów oraz asesorów prokuratury, z wyłączeniem decyzji zarezerwowanych dla kierowników innych jednostek organizacyjnych prokuratury); ponadto stworzono podstawę prawną do powierzenia tych kompetencji i zadań, w drodze zarządzenia wydanego przez Pierwszego Zastępcę Prokuratora Generalnego – Prokuratora Krajowego, innemu zastępcy Prokuratora Generalnego,
- dookreślono ustawowo maksymalną liczbę zastępców Prokuratora Generalnego,
- zwiększono odpowiedzialność Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego – Prokuratora Krajowego za prawidłowe funkcjonowanie i organizację prokuratury poprzez: poszerzenie uprawnień w zakresie kształtowania kadry kierowniczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, umożliwienie powoływania zespołów prokuratorskich w Prokuraturze Krajowej do prowadzenia spraw zawiłych lub o obszernym materiale dowodowym, przekazanie nadzoru służbowego w sprawach prowadzonych w Prokuraturze Krajowej, uczestniczenie w procedurze powoływania i odwoływania rzeczników dyscyplinarnych,

- uszczegółowiono przepisy dotyczące nadzoru w zakresie ochrony danych osobowych przetwarzanych przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury.

7. Nowelizacji uległy także ustawa z dnia 22 marca 2018 r. **o komornikach sądowych** oraz ustawa z dnia 28 lutego 2018 r. **o kosztach komorniczych**. W pierwszej z nich dodano m.in. przepisy przewidujące odpowiedzialność majątkową komornika odwołanego, przeniesionego albo którego powołanie na stanowisko komornicze wygasło oraz jego następców prawnych z tytułu powstałych przed zwolnieniem ze stanowiska: 1) kosztów związanych z archiwizacją lub zniszczeniem akt spraw; 2) nienależnie pobranych lub ściągniętych kosztów komorniczych. Druga z wymienionych ustaw została znowelizowana w zakresie przepisów dotyczących pobierania zaliczek na poczet wydatków ponoszonych przez komornika oraz kosztów ponoszonych przez wnioskodawcę w razie wykonania zabezpieczenia roszczenia pieniężnego lub europejskiego nakazu zabezpieczenia.

8. Nowelizacji poddano także **ustawę z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw** w zakresie zmian dotyczących Kodeksu karnego, Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego wykonawczego.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy wpłynął do Sejmu w dniu 9 maja 2023 r. jako przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 3216). Do reprezentowania stanowiska rządu został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Pierwsze czytanie odbyło się na 76. posiedzeniu Sejmu w dniu 26 maja 2023 r., po czym projekt ustawy został skierowany do dalszych prac w Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach.

Komisja, po rozpatrzeniu projektu ustawy na posiedzeniach w dniu 1 i 15 czerwca br., wniosła o jego uchwalenie przez Sejm w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 3365).

Drugie czytanie projektu ustawy odbyło się na 78. posiedzeniu Sejmu w dniu 6 lipca 2023 r. W toku prac sejmowych zostało złożonych 26 wniosków legislacyjnych.

Pozytywną rekomendację komisji i ostatecznie Sejmu uzyskała 1 poprawka doprecyzowująca przepis zmieniający w Kodeksie postępowania cywilnego.

Sejm uchwalił ustawę na 78. posiedzeniu w dniu 7 lipca 2023 r. Za przyjęciem ustawy głosowało 235 posłów, 215 posłów było przeciwnych, zaś 2 posłów wstrzymało się od głosu.

III Uwagi ogólne

Niniejsza opinia nie ma charakteru kompleksowego ze względu na szeroki zakres zmian objętych ustawą i stosunkowo krótki okres na ich analizę.

1. Przedmiotowa ustawa **nowelizuje 31 ustaw**, w związku z tym należy opiniowaną ustawę przeanalizować w kontekście reguły określonej w § 92 Zasad Techniki Prawodawczej (ZTP), zgodnie z którą jedną ustawą zmieniającą obejmuje się tylko jedną ustawę. Odstąpienie od tej reguły jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy **między zmienianymi ustawami występują niewątpliwe związki tematyczne lub do zrealizowania zamysłu prawodawcy jest niezbędne jednoczesne dokonanie zmian w kilku ustawach**.

Reguła powyższa służy nie tylko przejrzystości samego prawa, ale także ułatwia identyfikację i znalezienie samych zmian. Na kwestię tę zwraca uwagę także Trybunał Konstytucyjny wskazując, że z punktu widzenia zasad poprawnej legislacji ideałem byłoby objęcie jedną ustawą zmieniającą tylko jednej ustawy (wyrok TK z dnia 24 marca 2004 r. sygn. K 37/03).

Zakres i treść zmian wprowadzonych opiniowaną ustawą mogłyby stanowić materię kilku odrębnych ustaw nowelizujących. Przykładowo: zmiany w zakresie odbywania posiedzeń zdalnych oraz regulacja dotycząca doręczania pism sądowych za pośrednictwem portalu informacyjnego wprowadzane w Kpc (art. 1) oraz ustawie o ustroju sądów powszechnych (art. 2), wraz z powiązаныmi z tymi rozwiązaniami zmianami w ustawie o radcach prawnych (art. 5), Prawie o adwokaturze (art. 4), ustawie o rzecznikach patentowych (art. 11), ustawie o Prokuraturii Generalnej RP (art. 22) oraz ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (art. 28), powinny zostać ujęte w jednej ustawie, zaś przedmiotem kolejnej powinny być zmiany w Kodeksie postępowania karnego (art. 3). Materię następnej ustawy stanowiłyby zmiany kompetencyjne wprowadzane w Prawie o prokuraturze (art. 21) i jako konsekwencje tych zmian, nowelizacje ustaw regulujących funkcjonowanie określonych służb: Policji (art. 6), Straży Granicznej (art. 7), Żandarmerii Wojskowej (art. 12), ABW i AW (art. 13), CBA (art. 17), SKW i SWW (art. 18), Służb Więziennej (art. 19), Krajowej Administracji Służbowej

(art. 23) oraz nowelizacja ustawy o działaniach terrorystycznych (art. 22) i ustawy o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych (art. 9).

Reasumując, zmiany ujęte w jednym projekcie ustawy (druk sejmowy nr 3216) oraz dodane do ustawy w toku prac sejmowych (np. zmiany w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych czy ustawie o komornikach sądowych) są niezależnymi pomysłami legislacyjnymi i jako takie – w myśl Zasad techniki prawodawczej i zgodnie ze sztuką legislacyjną – powinny być przedmiotem kilku odrębnych ustaw.

2. W trakcie prac nad projektem ustawy w Sejmie (tj. po pierwszym czytaniu podczas prac w sejmowej komisji), tekst projektu ustawy został uzupełniony o zmiany, które istotnie wykraczają poza materię pierwotnego przedłożenia. Dodano przepisy zmieniające:

- 1) K.p.c. poprzez wprowadzenie zmian w składach orzekających w sprawach cywilnych (art. 1 pkt 15–20, 22–32 oraz pkt 34), w konsekwencji także zmieniono:
 - a) Prawo upadłościowe (art. 15),
 - b) Prawo restrukturyzacyjne (art. 20);
- 2) ustawę – Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie regulacji dotyczącej obsadzania stanowisk referendarskich (art. 2 pkt 10 i 11);
- 3) Kpk w zakresie stosowania środków zapobiegawczych oraz postępowania w zakresie postanowienia o przedstawieniu zarzutów (art. 3 pkt 8 i 11);
- 4) ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 16);
- 5) ustawę o kosztach komorniczych (art. 26);
- 6) ustawę o komornikach sądowych (art. 27).

Rozszerzenie zakresu spraw regulowanych niniejszą ustawą **jest niezgodne z art. 118 i art. 119 Konstytucji RP, gdyż narusza zasady wykonywania inicjatywy ustawodawczej oraz rozpatrywania ustawy w trzech czytaniach.**

Nie odnosząc się do potrzeby wprowadzenia wskazanych rozwiązań, należy zwrócić uwagę, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie w swoim orzecznictwie podkreślał, że zasada trzech czytań wynikająca z art. 119 ust. 1 Konstytucji oznacza konieczność trzykrotnego rozpatrywania przez Sejm tego samego projektu ustawy w sensie merytorycznym, a nie tylko technicznym („zakresowa tożsamość” rozpatrywanego projektu). Z zasady trzech czytań wynika dopuszczalny zakres (głębokość) poprawek. W ocenie

Trybunału Konstytucyjnego wnoszone na poszczególnych etapach procedury sejmowej poprawki muszą – co do zasady – mieścić się w zakresie projektu wniesionego przez uprawniony podmiot i poddanego pierwszemu czytaniu. W uzasadnieniach do wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2004 r. (K 37/03) i z dnia 21 grudnia 2005 r. (K 45/05) podkreślono, że wnoszenie poprawek nie może przekształcać się w surogat prawa inicjatywy ustawodawczej (art. 118 Konstytucji). Z takim przypadkiem będziemy mieli do czynienia, gdy przedmiotem kolejnych czytań w Sejmie będzie, w następstwie dokonanych w nim zmian, inny merytorycznie projekt niż ten, który inicjował proces prawotwórczy (został skierowany do łaski marszałkowskiej). Dopuszczalny zakres poprawek nie powinien wychodzić poza zakres przedmiotowy projektu, lecz generalnie pogłębiać ten zakres (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 czerwca 1998 r. – sygn. K 3/98). Podkreślenia wymaga, iż warunki dopuszczalności wnoszenia poprawek mają w pełni zastosowanie do trybu uchwalenia ustawy nowelizującej inną ustawę lub ustawy. Zakres dopuszczalnych poprawek wyznacza wówczas projekt nowelizacji, a nie ramy przedmiotowe ustawy nowelizowanej.

Ze względu na wymogi konstytucyjne kształtujące parlamentarny proces stanowienia prawa zmiany dokonane w zakresie wskazanym powyżej – jako wykraczające poza zakres pierwotnego przedłożenia – powinny stanowić przedmiot odrębnej inicjatywy ustawodawczej, a nie być wprowadzane w drodze poprawki „przy okazji” toczącego się procesu legislacyjnego.

W związku z powyższym proponuje się uchylenie zmian wprowadzonych z naruszeniem konstytucyjnych reguł stanowienia prawa.

Propozycje poprawek

w art. 1 skreśla się pkt 15–20, 22–32 i 34;

w art. 2 skreśla się pkt 10 i 11;

w art. 3 skreśla się pkt 8 i 11;

skreśla się art. 15;

skreśla się art. 16;

skreśla się art. 20;

skreśla się art. 26;

skreśla się art. 27;

w art. 28 w pkt 2 po wyrazach „art. 15zzs¹” dodaje się wyrazy „ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 i 3”;

skreśla się art. 32;

skreśla się art. 34;

skreśla się art. 37;

w art. 40 w pkt 4 skreśla się wyrazy „– w zakresie uchylecia art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 1 i 2, ust. 2 i 3”;

3. W art. 31 nowelizowana jest ustawa z dnia 7 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw. Nowelizacja ustawy w okresie jej *vacatio legis* powinna być dokonywana wyjątkowo.

Jedyny wyjątek, kiedy nowelizacja ustawy zmieniającej jest dopuszczalna, określono w sposób wyczerpujący w § 91 ust. 2 ZTP. Przepis ten dopuszcza nowelizację przepisów zmieniających pod dwoma kumulatywnie spełnionymi warunkami. Po pierwsze, nowelizacja ta musi wejść w życie w okresie *vacatio legis* przepisów zmieniających, a więc najpóźniej w dniu wejścia w życie ustawy zmienianej. Po drugie, **nowelizacja ta musi być konieczna dla „uniknięcia luki w prawie”**. Trybunał Konstytucyjny podkreśla w orzecznictwie, że każda zmiana przepisów w okresie ich *vacatio legis* jest naganna z punktu widzenia zasad poprawnej legislacji oraz zasady ochrony zaufania do państwa prawnego. Jednocześnie TK dopuszcza wykorzystanie tego okresu, na działania służące skorygowaniu przez prawodawcę dostrzeżonych po uchwaleniu aktu normatywnego błędów, sprzeczności wewnętrznych czy też rozwiązań prowadzących do powstania sprzeczności w systemie prawa bądź zapobieżenia negatywnym skutkom wejścia w życie regulacji, które już zostały uchwalone i ogłoszone, ale jeszcze nie zaczęły obowiązywać. (wyroki TK: z dnia 18 lutego 2004 r., K 12/03, OTK-A 2004, nr 2, poz. 8; z dnia 19 lipca 2005 r., K 28/04, OTK-A 2005, nr 7, poz. 81).

Okres pomiędzy ogłoszeniem ustawy a jej wejściem w życie nie powinien być jednak wykorzystywany na dokonywanie zmian wskazujących, że zmieniły się cele prawodawcy (opracował on inne rozwiązania merytoryczne). W takim przypadku należałoby ewentualnie uchylić przepisy zmieniające w okresie ich *vacatio legis* i zaprojektować nową ustawę zmieniającą (por. G. Wierczyński [w:] *Komentarz do rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”* [w:] *Redagowanie i ogłaszanie aktów normatywnych*.

Komentarz, wyd. II, Warszawa 2016). Zbyt krótki czas na zapoznanie się z analizowaną ustawą nie pozwala na jednoznaczną ocenę, które ze zmian wprowadzonych do nowelizacji wprowadzone zostały w celu „uniknięcia luki w prawie”, a które stanowią „nowość normatywną”, niemniej wydaje się, że zmiany merytoryczne dotyczą art. 44b § 2 i 5, art. 78 § 2, art. 79 § 1, art. 101 § 4 pkt 3, art. 178 § 1a i 3 Kodeksu karnego. Na marginesie dodać tylko należy, iż jest to druga nowelizacja tej ustawy nowelizującej (dwukrotnie dokonano nowelizacji przepisów, które jeszcze nie weszły w życie).

IV. Uwagi szczegółowe

1. Art. 1 pkt 5 (art. 151 § 2 Kpc) – w związku z uregulowaniem w Kpc szczegółowych rozwiązań określających zasady przeprowadzania posiedzenia zdalnego wraz z wprowadzeniem definicji tego pojęcia w art. 151 § 2 zdanie pierwsze, w celu zapewnienia precyzyjności przepisu i uniknięcia ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych proponuje się jej uzupełnienie poprzez wskazanie, że **posiedzeniem zdalnym jest takie posiedzenie jawne, które odbywa się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jego przeprowadzenie na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku**. Co prawda informacja o konieczności zapisu obrazu i dźwięku z czynności sądowych pojawia się w dalszej części § 2, lecz nie jest ujęta w samej definicji. Proponowane uzupełnienie treści definicji opiera się na obecnej treści tej definicji zawartej w ustawie covidowej.

Propozycja poprawki

w art. 1 w pkt 5 w lit. a, w § 2 w zdaniu pierwszym po wyrazach „na odległość” dodaje się wyrazy „z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku”;

2. Art. 1 pkt 5 (art. 151 § 4 Kpc) – mając na względzie regułę określoną w § 11 ZTP, zgodnie z którą w przepisach ustawy zamieszcza się wyłącznie takie wypowiedzi, które służą wyrażeniu norm prawnych, należy dokonać korekty przepisu, w którym posłużono się zwrotem „na podstawie odrębnych przepisów”, niemającym waloru normatywnego. Wyrazy te należy usunąć albo doprecyzować przez wskazanie aktu prawnego, na podstawie którego prowadzone jest postępowanie terapeutyczne.

Propozycja poprawki

w art. 1 w pkt 5 w lit. b, w § 4 skreśla się wyrazy „na podstawie odrębnych przepisów”;

3. Art. 1 pkt 5 (art. 151 § 5 Kpc) – doprecyzowania wymaga niejasne odesłanie w ostatnim zdaniu tego paragrafu wskazujące, że „*[p]owyższe stosuje się odpowiednio do uczestników zgłaszających swój udział w posiedzeniu w charakterze publiczności lub osób zaufania*”. Jeżeli celem jest odesłanie do zdań poprzedzających w tym paragrafie (z wykluczeniem zdania bezpośrednio poprzedzającego gdyż dotyczy ono osób pozbawionych wolności) proponuje się następującą poprawkę.

Propozycja poprawki

w art. 1 w pkt 5 w lit. b, w § 5 w zdaniu czwartym wyraz „Powyższe” zastępuje się wyrazami „Zdanie pierwsze i drugie”;

4. Zmiana zawarta w art. 1 pkt 14 (dotycząca art. 304 Kpc) jest zbędna. Skoro ustawodawca zamierza do przesłuchania stron stosować odpowiednio przepisy dotyczące świadków, z wyjątkiem przepisów o środkach przymusowych, a taką treść zawiera obecne brzmienie art. 304, wskazywanie, że do przesłuchania stron będzie miał zastosowanie art. 263¹ jest zbędne.

Propozycja poprawki

w art. 1 skreśla się pkt 14;

5. Art. 1 pkt 16 (art. 367¹ § 1 Kpc) – niezależnie od wątpliwości natury konstytucyjnej – zauważyć należy, wyodrębnienie spraw o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia (choćby w jednej z wniesionych apelacji) przekracza 1 mln. zł (art. 367¹ § 1 pkt 1) wydaje się być zbędna ze względu na treść art. 367¹ § 1 pkt 2 w zw. z art. 17 pkt 4 Kpc. Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa sto tysięcy złotych, zaś dodany art. 367¹ § 1 pkt 2 stanowi, że wszystkie sprawy rozpoznawane w I instancji przez sąd okręgowy jako właściwy rzeczowo są rozpoznawane w składzie 3 sędziów. Tym samym treść art. 367¹ § 1 pkt 1 zawarta jest w pkt 2 tego artykułu.

Propozycja poprawki

w art. 1 w pkt 16, w art. 367¹ w § 1:

- a) skreśla się pkt 1,
- b) w pkt 2 skreśla się wyrazy „z uwzględnieniem pkt 1,”;

6. Art. 1 pkt 22 i 23 (zmiany w zakresie art. 446¹ i art. 451 kpc) – niezależnie od wątpliwości natury konstytucyjnej – zmiany wprowadzające zasadę rozpatrywania w II instancji spraw o rozwód i separację, unieważnienie małżeństwa, ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa w składzie jednego sędziego powinny być dodane w przepisach ogólnych (rozdział 1) a nie w przepisach dotyczących poszczególnych postępowań w sprawach małżeńskich (rozdział 2 i rozdział 3), gdyż dotyczą one wszystkich postępowań w sprawach małżeńskich wskazanych w art. 425 Kpc. Zatem norma przewidująca, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego powinna być oznaczona jako art. 435¹ (ostatni przepis w rozdziale 1 w dziale I w tytule VII – Postępowania odrębne).

Propozycja poprawki

w art. 1:

- a) pkt 22 otrzymuje brzmienie:

„22) po art. 435 dodaje się art. 435¹ w brzmieniu:

„Art. 435¹ Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego.”;

- b) skreśla się pkt 23;

7. Art. 2 pkt 2 (art. 49 § 4 Prawa o ustroju sądów powszechnych) – zdanie drugie w art. 49 w § 4 jest zbędne, ponieważ stanowi powtórzenie normy z art. 49 § 2. Jeżeli naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenia sądowi, innemu organowi państwowemu lub osobom biorącym udział w sprawie dopuszcza się żołnierz w służbie czynnej, zgodnie z § 2 sąd zwraca się do właściwego dowódcy jednostki wojskowej o zastosowanie środków przewidzianych w przepisach dotyczących żołnierzy. Nie ma konieczności powtarzania tej normy w § 4 określającym tryb rozpatrywania tych spraw, jeżeli dotyczą one sędziego albo członka składu sądu.

Propozycja poprawki

w art. 2 w pkt 2, w art. 49 w § 4 skreśla się zdanie drugie;

8. Art. 2 pkt 9 lit. b (art. 54 § 11 Prawa o ustroju sądów powszechnych) – doprecyzowania wymaga norma przewidująca udostępnianie protokołu sporządzonego przez pracownika ochrony w związku z przeglądaniem zawartości bagażu oraz przeglądaniem odzieży osoby wchodzącej do budynku sądu **podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów**. W obecnym brzmieniu końcowa treść tego przepisu nie ma charakteru normatywnego i nie spełnia standardów określonych w § 11 ZTP.

9. Art. 2 pkt 9 lit. b (art. 54 § 16 Prawa o ustroju sądów powszechnych) – skoro z obowiązku poddania przeglądowi bagażu i odzieży przez pracownika ochrony w sądzie zwolnieni zostali m.in. biegli sądowi, profesjonalni pełnomocnicy, kuratorzy sądowi to wydaje się, iż analogicznie zwolnienie powinno objąć także **stałych mediatorów**.

Propozycja poprawki

w art. 2 w pkt 9 w lit. b, w § 16 w pkt 11 po wyrazach „biegłych sądowych,” dodaje się wyrazy „stałych mediatorów,”;

10. Art. 3 pkt 1 (art. 34 § 3 Kpk) – zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu podstawą do wyłączenia sprawy do odrębnego postępowania jest długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania (w tym szczególności, jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby) lub inne ważne powody. Skoro długotrwała przeszkoda jest podstawą do wyłączenia sprawy z postępowania, to *a contrario* nie jest taką przesłanką przeszkoda, która nie ma charakteru długotrwałego, tym samym zbędne są wyrazy w dalszej części przepisu „chyba, że przeszkoda nie ma charakteru trwałego”. W związku z tym postuluje się usunięcie tej części przepisu, który stanowi przejaw nadregulacji ustawodawcy (*superfluum* ustawowe). Jeżeli natomiast „długotrwałość” miała dotyczyć innych ważnych powodów, przepis powinien zostać inaczej sformułowany.

Propozycja poprawki

w art. 3 w pkt 1 w lit. a, w § 3 skreśla się wyrazy „przeszkoda nie ma charakteru długotrwałego lub”;

11. Art. 3 pkt 9 (art. 287 § 5 Kpk) – art. 287 § 1 przewiduje możliwość nałożenia kary pieniężnej (do 3 tys. zł) **na osobę, która bezpodstawnie uchyla się** od złożenia zeznania, wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty, złożenia przyrzeczenia, wydania przedmiotu, dopełnienia obowiązków poręczyciela albo spełnienia innego ciążącego na niej obowiązku w toku postępowania, jak również na przedstawiciela lub kierownika instytucji, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej obowiązanej udzielić pomocy organowi prowadzącemu postępowanie karne, która bezpodstawnie nie udziela pomocy w wyznaczonym terminie. Przepis § 2 tego artykułu przewiduje natomiast możliwość aresztowania (na okres do 30 dni) **osoby, która uporczywie uchyla się** od wykonania powyższych czynności. Dodawany § 5 w art. 287 przewiduje **niestosowanie powyższych regulacji w odniesieniu do sędziów i prokuratorów w zakresie odnoszącym się do ich obowiązków służbowych**. Zauważyć należy, iż osoby wskazane w dodawanym przepisie występują w zupełnie innej roli (są organami prowadzącymi postępowanie karne), dlatego wydaje się, że wyłączenie zastosowane w tym przepisie jest niewłaściwe i zbędne.

Propozycja poprawki

w art. 3 skreśla się pkt 9;

12. Art. 3 pkt 12 (art. 330 § 4 Kpk) – sposób sformułowania dodawanego przepisu sugeruje jego niespójność z poprzedzającymi go przepisami. Art. 330 § 3 wskazując bowiem, że w **razie wniesienia przez pokrzywdzonego aktu oskarżenia** prezes sądu przesyła jego odpis prokuratorowi, wzywając go do nadesłania w terminie 14 dni akt postępowania przygotowawczego. Dodawany § 4 stanowi natomiast, że jeżeli akt oskarżenia, którego odpis został przesłany prokuratorowi na podstawie § 3, **nie został wniesiony przez pokrzywdzonego**, prokurator odmawia przesłania akt postępowania. Ze względu na niefortunna redakcję przepis ten powinien zostać przeredagowany.

Wydaje się jednak, że istotą tej regulacji jest przyznanie prokuratorowi, któremu został doręczony odpis subsydiarnego aktu oskarżenia wraz z wezwaniem do nadesłania akt postępowania przygotowawczego, prawa do odmowy ich przesłania w razie stwierdzenia, że akt oskarżenia został wniesiony przez podmiot niebędący pokrzywdzonym, a więc nie mający legitymacji do jego wniesienia. Ze względu na etap procesowy (do sądu wpłynął subsydiarny akt oskarżenia) oraz mając na względzie, że sąd posiada wszelkie instrumenty prawne umożliwiające ocenę legitymacji procesowej pokrzywdzonego, weryfikacja tej kwestii

powinna być zastrzeżona do kompetencji sądu. Przyznanie prokuratorowi prawa odmowy nadesłania akt postępowania przygotowawczego w sytuacji, gdy sąd – inaczej niż prokurator – uznałby, że akt oskarżenia został wniesiony przez pokrzywdzonego, skutkuje koniecznością rozstrzygnięcia sprawy przez sąd bez możliwości wglądu w materiały dotyczące tego postępowania. Proponuje się zatem rozważenie odrzucenia tej zmiany.

Propozycja poprawki

w art. 3 skreśla się pkt 12;

13. Art. 21 pkt 6 (art. 17 § 3 ustawy o Prokuraturze) – określenie siedziby Prokuratury Krajowej z podaniem dokładnego adresu w ustawie jest rozwiązaniem niepraktycznym i nieprawidłowym, gdyż będzie angażować ustawodawcę w proces legislacyjny (nowelizacja ustawy) w razie zmiany siedziby Prokuratury Krajowej albo zmiany nazwy ulicy, czy numeracji w jej obrębie. Sugeruje się zatem pozostawienie w przepisie wyłącznie informacji o miejscowości, w której znajduje się siedziba.

Propozycja poprawki

w art. 21 w pkt 6, w § 3 wyrazy „budynku położonym w Warszawie przy ulicy Postępu 3” zastępuje się wyrazem „Warszawie”;

14. Art. 21 pkt 8 (art. 29 § 2 pkt 1 ustawy o Prokuraturze) – opierając się na dyrektywie § 23 ZTP w zakresie formułowania przepisów oraz mając na względzie konieczność rezygnacji z używania sformułowania „z zastrzeżeniem”, jako nie wskazującego precyzyjnie relacji pomiędzy przepisami, proponuje się przyjęcie następującej poprawki.

Propozycja poprawki

w art. 21 w pkt 8, w art. 29 w § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Nadzór służbowy w sprawach prowadzonych w Prokuraturze Krajowej, sprawuje Prokurator Krajowy, z wyjątkiem spraw:

- 2) prowadzonych przez Wydziały Zamiejscowe Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, w których nadzór służbowy sprawuje Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji;

- 3) podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, w których nadzór służbowy sprawuje Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych.”;

15. Art. 28 – uchylenie art. 15zzr¹, art. 15zsz¹ i art. 15 zsz² oraz art. 15zsz⁹ w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Uchylone przepisy dotyczą:

- 1) wstrzymania biegu przedawnienia karalności czynów oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe przez okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu;
- 2) konieczności rozpoznawania spraw w postępowaniu cywilnym przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzanie rozprawy lub posiedzenia jawnego na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku (posiedzenia zdalne), w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego;
- 3) doręczania pism sądowych za pośrednictwem portalu informacyjnego w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego.

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu (str. 74 i 75) kondycja organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości oraz sytuacja zdrowotna w kraju uzasadnia rezygnację z tych szczególnych rozwiązań o charakterze tymczasowym. Niemniej zauważyć należy, iż nowelizacja w zakresie art. 28 nie obejmuje wszystkich przepisów modyfikujących postępowania sądowe; nadal obowiązywać będą szczególne rozwiązania w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (art. 15zsz⁴) oraz przed Sądem Najwyższym (art. 15zsz⁷), przepis dotyczący szczególnego trybu ustalania podziału czynności w sądzie powszechnym (art. 15zsz⁵), oraz regulacja zwalniająca prezes właściwego sądu lub trybunału z obowiązku dochowania terminu zwołania zgromadzenia ogólnego przewidzianym w przepisach odrębnych (art. 15zsz⁶).

Ponadto nie został uchylony ani zmieniony art. 15zsz⁸, który przewiduje, że sprawach wymienionych w art. 15zsz¹ konsul przesłuchuje strony, uczestników postępowania, świadków i podejrzanych (na wniosek sądu) przy użyciu urządzeń technicznych

umożliwiających przeprowadzenie go na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, jeżeli sąd z urzędu lub na wniosek konsula uzna to za niezbędne w związku z sytuacją kryzysową wywołaną COVID-19 w miejscu przesłuchania. Ze względu na uchylenie art. 15zsz¹ przepis ten będzie zawierał „puste” odesłanie.

Przygotowanie kompletnej poprawki w tej materii wymaga zapoznania się z intencjami autorów przedłożenia. Minimalny zakres poprawki powinien obejmować art. 15zsz⁸.

Propozycja poprawki

w art. 28 w pkt 3 po wyrazach „uchyla się” dodaje się wyrazy „art. 15zsz⁸ i;”;

16. Art. 29 pkt 12 i 13 (art. 155 ust. 10 pkt 1 oraz art. 166 pkt 5 ustawy o doręczeniach elektronicznych). Przepis art. 29 dokonuje nowelizacji ustawy o doręczeniach elektronicznych. Zmiany te dotyczą wyłączenia radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z doręczeń elektronicznych, znosząc między innymi obowiązek posiadania przez radcę PG adresu do doręczeń elektronicznych (uchylenie art. 9 ust. 1 pkt 7).

Jednocześnie w art. 29 pkt 12 (art. 155 ust. 10 pkt 1) następuje wyłączenie radcy Prokuraturii Generalnej z przepisu, na podstawie którego minister właściwy do spraw informatyzacji, ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej komunikat określający termin wdrożenia rozwiązań technicznych umożliwiających wskazanym podmiotom (w tym radcy PG) powszechne doręczanie i odbieranie korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej. Zaś celem zmiany w pkt 13 (art. 166 pkt 5), jest wykreślenie radców PG z przepisu o wejściu ustawy w życie.

Zauważyć należy, że komunikat wydany na podstawie art. 155 ust. 10 pełni podwójną rolę: 1) **wskazuje termin wdrożenia rozwiązań technicznych** umożliwiających stosowanie doręczeń elektronicznych, 2) **wskazuje ten sam termin jako datę wejścia w życie określonych rozwiązań prawnych**. Zauważyć należy, iż w dniu 29 maja 2023 r. powyższy komunikat został wydany przez Ministra Cyfryzacji (Dz. U. poz. 1077) i określił termin wdrożenia rozwiązań technicznych – także w stosunku do radców PG – **na dzień 10 grudnia 2023 r.**

Komunikat organu nie jest aktem prawnym, ale wyłącznie oficjalną informacją podaną do powszechnej wiadomości przez uprawniony organ, istotną z punktu widzenia

komunikującego lub podmiotu, do którego komunikat jest kierowany; nie może on podlegać nowelizacji. Także **norma prawna na podstawie, której komunikat został wydany – art. 155 ust. 10 została skonsumowana** (obowiązek określenia terminu wymaganego przepisem został spełniony), **więc nowelizacja art. 155 ust. 10 pkt 1 jest sprzeczna z ZTP** (na marginesie dodać należy, iż przepis podlegający zmianie nie został prawidłowo oznaczony – treść podlegająca zmianie znajduje się w art. 155 ust. 10 pkt 1 **lit. a**). Konieczne jest zatem uchylene zmiany wprowadzonej w art. 29 pkt 12.

Możliwa jest natomiast zmiana przepisu o wejściu ustawy w życie w zakresie art. 166 pkt 5, gdyż przepisy te jeszcze nie weszły w życie (będą obowiązywały od 10 grudnia br.).

Propozycja poprawki

w art. 29 skreśla się pkt 12;

17. Art. 38 – w związku ze zmianami przewidującymi przeniesienie niektórych kompetencji Prokuratora Generalnego na Pierwszego Zastępcę Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego dokonano zmiany w ustawach regulujących funkcjonowanie określonych służb. Konsekwencją tych zmian powinna być również zmiana aktów wykonawczych. Ustawodawca wprowadzając art. 38 postanowił jednak ustawowo przesądzić o stosowaniu do Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego przepisów, które dotychczas dotyczyły uprawnień, obowiązków, czynności Prokuratora Generalnego albo określały dokumenty do niego kierowane lub wzory dokumentów. Tym samym w art. 38 ustawodawca „znowelizował” 23 akty wykonawcze, które powinny być zmienione ze względu na przeniesienie kompetencji. Zastosowana technika legislacyjna jest całkowicie sprzeczna z Zasadami techniki legislacyjnej i stanowi przykład nowelizacji dorozumianej (por. § 86 – zmiana ustawy nie może polegać na tym, że dawny przepis zastępuje się nowym, nie wskazując jednocześnie dokonywania tej zmiany). Nowelizacja dorozumiana oznacza takie wprowadzenie norm prawnych do systemu prawa, które, co prawda, mają zastąpić dotychczasowe regulacje, jednakże fakt ten nie jest w sposób wyraźny wskazany. Określony w ZTP zakaz nowelizacji dorozumianej koresponduje i wynika z obowiązku wyraźnego wskazywania, w przepisie zmieniającym, zmian dokonywanych przez ten przepis.

Przepis art. 38 powinien zostać uchylony ze względu na jego wadliwość legislacyjną, natomiast w celu zapewnienia ustawodawcy odpowiedniego czasu na dokonanie niezbędnych zmian w aktach wykonawczych można rozważyć wydłużenie *vacatio legis* dla tych zmian.

Propozycje poprawek

skreśla się art. 38;

w art. 40 w pkt 3 wyrazy „, art. 25 i art. 38” zastępuje się wyrazami „i art. 25”;

V. Poprawki redakcyjne:

- 1) w art. 2 w pkt 9 w lit. b, w § 3 w pkt 2 wyrazy „przeglądaniu zawartości bagażu lub odzieży” zastępuje się wyrazami „którejkolwiek z czynności wskazanej w pkt 1”;
- 2) w art. 2 w pkt 9 w lit. b, w § 12 wyrazy „przepisy rozdziału 5a” zastępuje się wyrazami „przepisy działu I rozdziału 5a”;
- 3) w art. 2 w pkt 9 w lit. b, § 17 otrzymuje brzmienie:

„§ 17. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór protokołu, o którym mowa w § 11, oraz wzór notatki służbowej, o której mowa w § 13, a także sposób, miejsce i okresy przechowywania protokołu i notatki służbowej, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia przejrzystości, skrótowości i kompletności protokołu i notatki służbowej, z uwzględnieniem informacji niezbędnych do udokumentowania zakresu, przebiegu oraz wyniku czynności przeglądania zawartości bagażu lub odzieży osoby wchodzącej do budynku sądu, a także uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpiecznego przechowywania protokołu i notatki służbowej oraz konieczność zapewnienia dostępu do nich w związku z prowadzonymi postępowaniami.”;
- 4) w art. 3 w pkt 8, w § 3a wyraz „tamuje” zastępuje się wyrazem „wstrzymuje”;
- 5) w art. 3 w pkt 15, w § 4 po wyrazach „W sprawie o” dodaje się wyraz „przestępstwa”;
- 6) w art. 10 w pkt 2, w art. 11b w § 1 skreśla się wyraz „zakreślonym”;
- 7) w art. 21 w pkt 1, w ust. 2a wyrazy „polecenia podległym prokuratorom wydaje” zastępuje się wyrazami „wydaje polecenia podległym prokuratorom”.

Renata Bronowska

Główny legislator